

KL

De unge bestemmer den demografiske ud- vikling

4. december 2024

Af Niels Henning Bjørn, nihb@kl.dk

Færre bliver boende i deres oprindelseskommune fra de er 15 år til de er 35 år, men lidt flere vender tilbage til deres oprindelseskommune i 2024 end i 2006

HOVEDKONKLUSIONER

- Færre af en årgang (7 pct.point) unge bliver boende i samme kommune fra de er 15 år til de er 35 år
- Lidt flere af en årgang (2 pct.point) vender tilbage til oprindelseskommunen efter at have været væk herfra i mindst to år
- Uddannelse spiller en væsentlig rolle for, om en ung flytter væk fra kommunen, og unge med grundskole eller erhvervsfaglig uddannelse forbliver oftest i oprindelseskommunen

BAGGRUND

Mange unge flytter hjemmefra for at gennemføre en uddannelse i alderen 18-25 år, og inden de er 35 år har de afsluttet uddannelsen og fundet et job og et sted for deres fremtidige liv. Det er den korte fortælling om den demografiske udvikling.

SÅDAN HAR VI GJORT

Analysen følger de unges bopæl fra det år, hvor de fylder 15 år, til det år, hvor de fylder 35 år. Der anvendes registerdata for de unges bopæl i alle de mellemliggende år for at kortlægge deres bopæl i de 20 år. Forskellene mellem de forskellige grupper: de fastboende, tilbageflytterne og fraflytterne belyses ud fra registerdata for uddannelse og køn.

INDHOLD

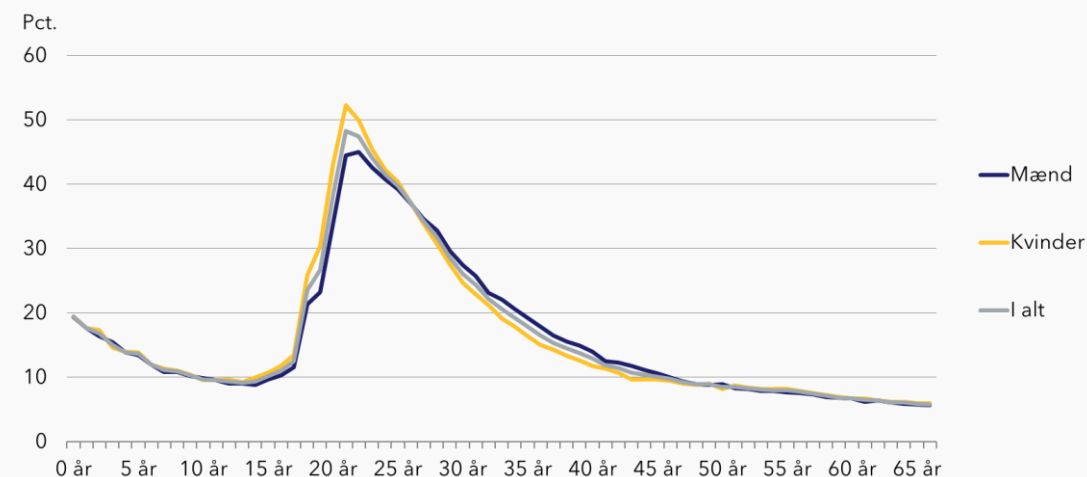
De unge flytter rundt og nogle flytter tilbage.....	3
Færre er i samme kommune ved de 35 år	4
Flere flytter tilbage til deres oprindelseskommune	6
Stor forskel på hvor mange som forbliver i kommunen	9
Uddannelse betyder meget for flyttefrekvens	12
Andel 35-årige som er blevet boende i samme kommune	12
.....	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
Note:	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.

De unge flytter rundt og nogle flytter tilbage

De fleste unge flytter med deres forældre eller en af forældrene, indtil de fylder 18 år, hvor de selv begynder at flytte rundt. Flytningerne toppe i det år, hvor de er 21 år, og næsten hver anden af de unge flytter, jf. figur 1. Dette mønster hænger i høj grad sammen med at de flytter fra deres forældres bopæl og til deres egen bolig, samtidig med at mange starter på deres sabbatår, uddannelse eller job. Unge kvinder i starten af 20'erne flytter mere end de jævnaldrende mænd, og mænd i 30'ere flytter mere end de jævnaldrende kvinder. Mænd i starten af 40'erne flytter mere end jævnaldrende kvinder. Børn under 18 år flytter stort set altid sammen med deres forældre, og deres flyttefrekvens er derfor på niveau med voksne i slut 30'erne og i 40'erne.

Figur 1

Andel af befolkningen som flytter

Kilde: Statistikbanken, Danmarks Statistik.

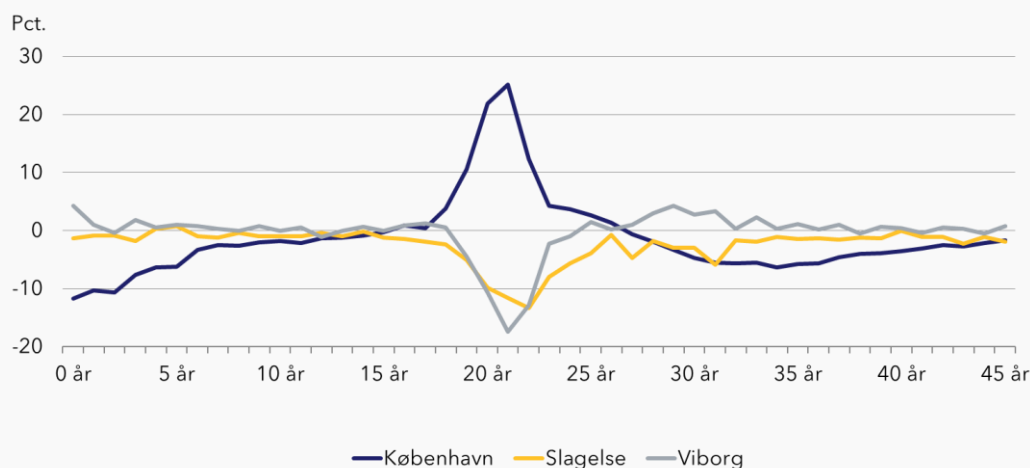
Selvom flyttefrekvensen er høj i de unge år, forbliver nogle af de unge i samme kommune. Andre flytter først ud af kommunen, og så vender de tilbage til deres oprindelseskommune

nogle år senere, måske efter at de har afsluttet deres uddannelse. En tredje gruppe rejser ud af kommunen og vender ikke tilbage til oprindelseskommunen, men 'udvandrer' mere permanent til en anden kommune.

Flyttemønstret afhænger i høj grad af mulighederne for at finde job eller uddanne sig på uddannelsesinstitutionerne i kommunen eller mulighederne for at pendle til uddannelsesinstitutioner. København kommune har universitet og mange andre uddannelsesmuligheder, og der er en betydelig nettotilflytning til kommunen af borgere på 20 år, mens der omvendt er en betydelig nettoaflytning fra kommuner som Slagelse og Viborg kommune, jf. figur 2. København kommune har en nettotilflytning på over 10 pct. for 19-22 årige og over 20 pct. for 20-21 årige.

Figur 2

Nettotilflytninger i 2023 ift. Befolkningen medio 2023

Kilde: Egne beregninger på baggrund af Statistikbanken, Danmarks Statistik.

Til gengæld er der en nettoaflytning for 5-6 pct. for 30-37 årige i København kommune. I Viborg og Slagelse kommuner er der en nettoaflytning i aldersgruppen 19-22 årige på 4-17 pct., og fraflytningen fortsætter i Slagelse kommune, mens Viborg kommune har haft en positiv nettotilflytning fra 25 år til 37 år. Det illustrerer de store forskelle mellem kommunerne.

Analysen måler den samlede bevægelse fra det år, hvor personen fylder 15 til det år, hvor personen fylder 35 år. Her opdeles personerne, som var i landet i starten af det år, hvor de fyldte 15 år, i tre grupper:

- a. Fastboende, som højst har været væk fra kommunen ved et årsskifte
- b. Tilbageflytterne som har været væk mindst ved to årsskifter og er i oprindelseskommunen i det år, hvor de fylder 35 år
- c. Fraflytterne er ikke vendt tilbage til oprindelseskommunen i året de fylder 35 år

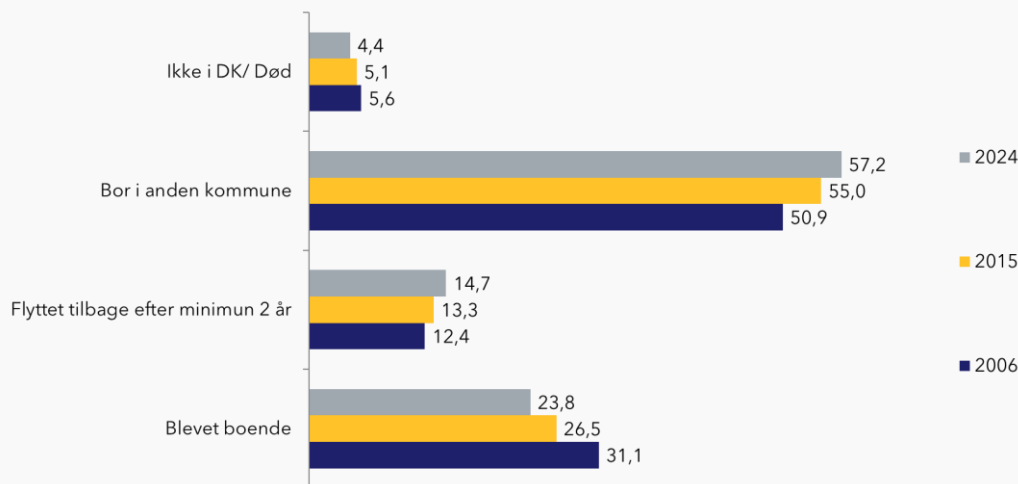
Færre er i samme kommune ved 35 år

Hovedresultatet fra denne analyse er, at færre bor i den samme kommune fra det år, de fylder 15 år, og til det år, hvor de fylder 35 år. Ændringen er, at 6-7 pct. færre af de 35-årige er blevet boende i den samme kommune, mens 1-2 pct. flere er vendt tilbage til deres oprindelseskommune, jf. figur 3. Derimod er 5-6 pct. flere flyttet til en anden kommune

end deres oprindelseskommune. Endelig er færre flyttet til udlandet eller død. Samlet set giver det en mindre andel, som er tilbage i oprindelseskommunen i 2024 - 20 år efter starten end det var tilfældet for de årgange af unge, som blev 35 år i 2006.

Figur 3

Unge flytninger fra 15 år til 35 år og valg af bopælskommune 2006, 2015 og 2024

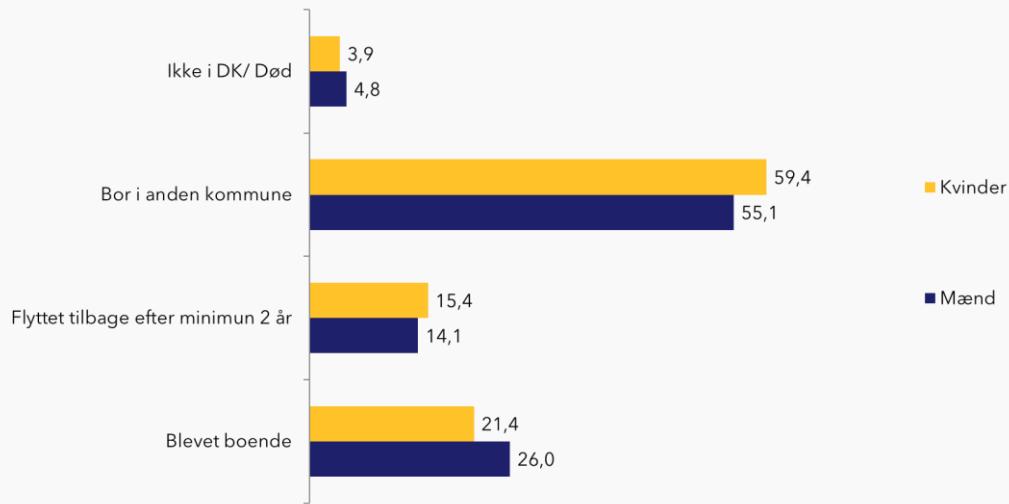
Note: Figuren viser flytninger i forhold til bopælskommunen som 15-årig.
Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik.

En af de væsentlige ændringer i løbet af disse år har været, at andelen som gennemfører en gymnasial uddannelse er steget. Hovedparten af de unge med en gymnasial uddannelse anvender uddannelsen til gennemføre en videregående uddannelse. I mange tilfælde er gennemførelsen af en videregående uddannelse ensbetydende med, at den unge flytter fra kommunen. Til gengæld har færre gennemført en erhvervsfaglig uddannelse eller har grundskolen som højeste uddannelse. De unge med grundskole eller en erhvervsfaglig uddannelse som højeste uddannelse forbliver i højere grad i oprindelseskommunen.

Det er i højere grad mændene, som forbliver i oprindelseskommunen, mens kvinderne i højere grad bor i en anden kommune, jf. figur 4. Til gengæld flytter en lidt højere andel af kvinderne tilbage til oprindelseskommunen, end hvad gælder for mændene. Dette passer med, at kvinder i højere grad end mænd gennemfører en videregående uddannelse. Endelig er der lidt flere mænd end kvinder, som er flyttet til udlandet.

Figur 4

Flyttemønstre for mænd og kvinder fra 15 år til 35 år, 2024

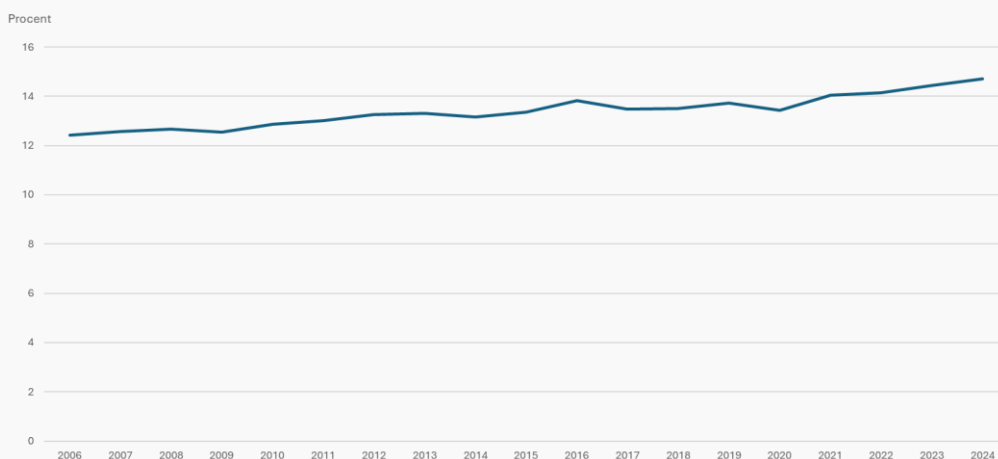
Note: Figuren viser flytninger i forhold til bopælskommunen som 15-årig.
Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik.

Flere flytter tilbage til deres oprindelseskommune

Flere er flyttet tilbage til deres oprindelseskommune i 2024 end i 2015 og 2006, og der har været en stigende tendens gennem de seneste år, jf. figur 5. Der har senest været en tilbagegang i tilbageflytningen i 2020, men siden er den steget for hvert år.

Figur 5

Andel 35-årige som er flyttet tilbage til oprindelseskommunen

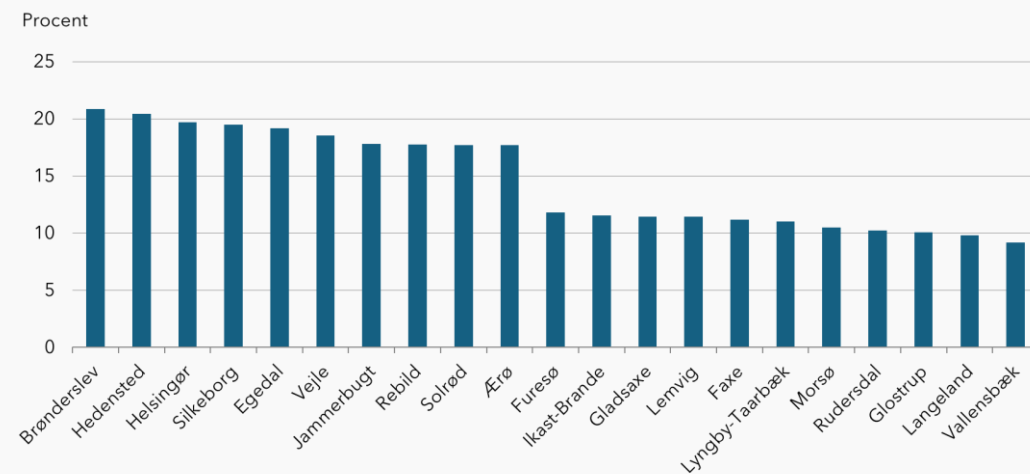
Note: De 35-årige boede i kommunen (nuværende kommuneinddeling) som 15-årig og har været i andre kommuner i mindst to årsskifter, inden de er vendt tilbage.
Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik.

Det er bemærkelsesværdigt, at der ikke synes at være nogen konjunkturcykel i flytningen tilbage til oprindelseskommunerne. Flytningen tilbage ser ikke ud til at ændre sig meget fra den høje vækst i 2006-2007 til finanskrisen 2008-2013 og den gryende vækst i 2014-15 og den efterfølgende højvækstperiode. Det er muligt, at der er forskelle mellem kommunerne, men samlet set er det interessant, at tilbageflytningen fortsætter med at stige. Det skal ses i lyset af væksten i antallet af unge med en gymnasial uddannelse.

Andelen af unge, som flytter tilbage til kommunen varierer meget mellem kommunerne, ligesom andelen, der bliver boende i kommunen, varierer. Andelen af unge, som er flyttet tilbage, er højst i Brønderslev og Hedensted, jf. figur 6. Begge byer ligger i en afstand af henholdsvis Aalborg og Aarhus/Vejle, hvor det er muligt at pendle til job, men længere væk end normal cykelafstand.

Figur 6

Flest og færrest andel 35-årige er flyttet tilbage til kommunen, 2024

Note: De 35-årige boede i kommunen (nuværende kommuneinddeling) som 15-årig og har været i andre kommuner i mindst to årsskifter, inden de er vendt tilbage.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik.

I omegnen af København er det Egedal, Kastrup, Dragør og Helsingør, og omkring Aalborg er det ud over Brønderslev også Rebild og Jammerbugt kommuner. I omegnen af Aarhus er det kun Syddjurs af de nærmeste kommuner og så Silkeborg og Viborg kommuner, som ligger i højeste kategori.

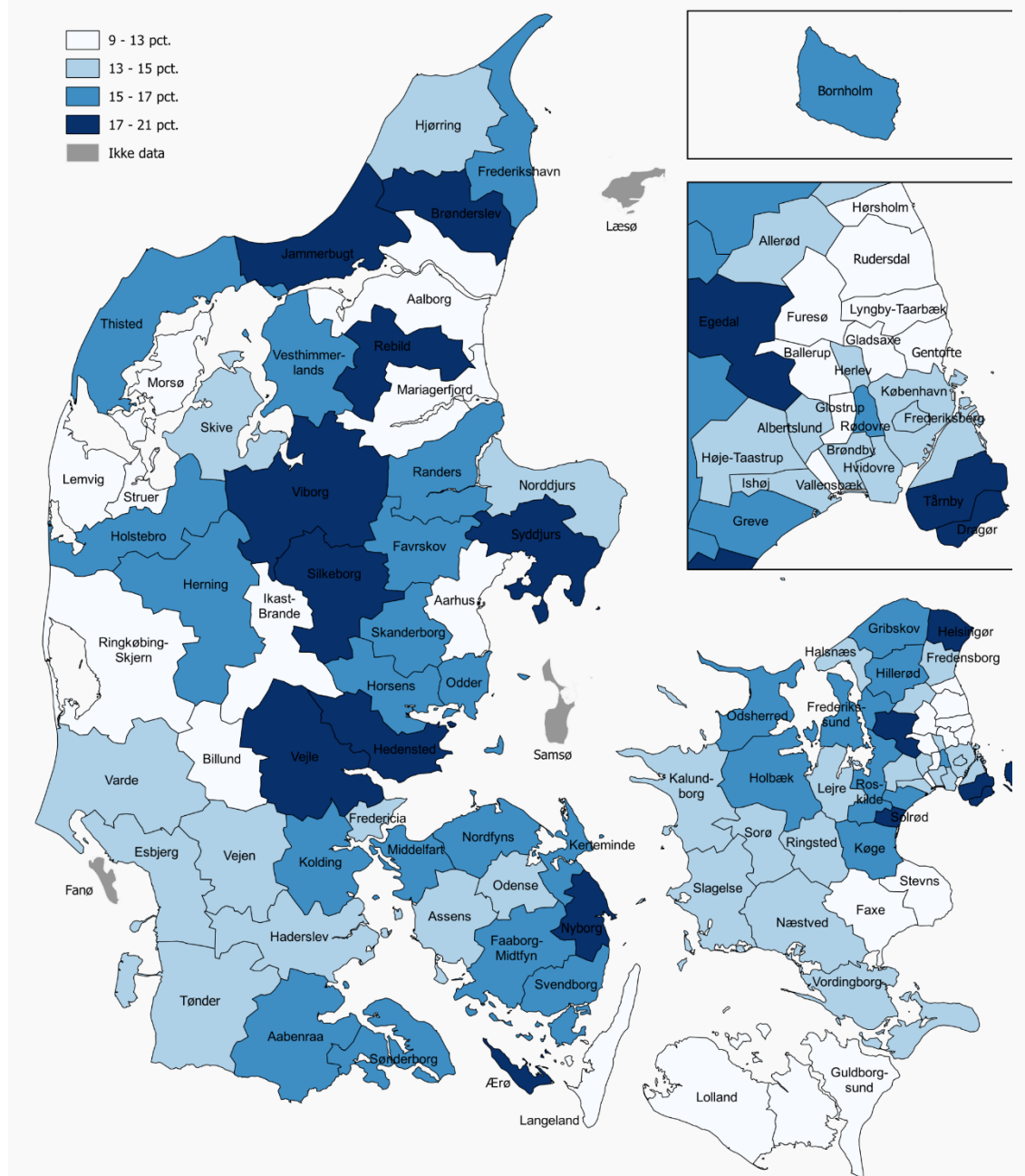
Andelen af 'tilbageflyttere' er lav til kommuner, som ligger langt fra de større byer som Lemvig, Morsø, Lolland, Ringkøbing-Skjern og Langeland. Her kan beskæftigelsesmulighederne for unge med nogle typer af uddannelse være dårlige. I andre yderkommuner som Tønder, Varde, Slagelse og Vordingborg er andelen af tilbageflyttere i næstlaveste gruppe. Eneste yderkommune i højeste den højeste gruppe af tilbageflyttere er Ærø kommune, men her er andelen af unge, som bliver boende i kommunen, lav.

I Vest- og Sydsjælland samt mange kommuner i Syd- og Sønderjylland er andelen af tilbageflyttere også under gennemsnittet, jf. figur 7. Her kan jobmulighederne spille en rolle for unge med en lang videregående uddannelse, mens der i alle egne af landet kan være

beskæftigelsesmuligheder for unge med uddannelser som professionsbachelor i den offentlige sektor som lærer, pædagog eller sygeplejerske.

Figur 7

Andel 35-årige som er flyttet tilbage til oprindelseskommunen, 2024

Note: De 35-årige boede i kommunen (nuværende kommuneinddeling) som 15-årig og har været i andre kommuner i mindst to årsskifter, inden de er vendt tilbage.
Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik.

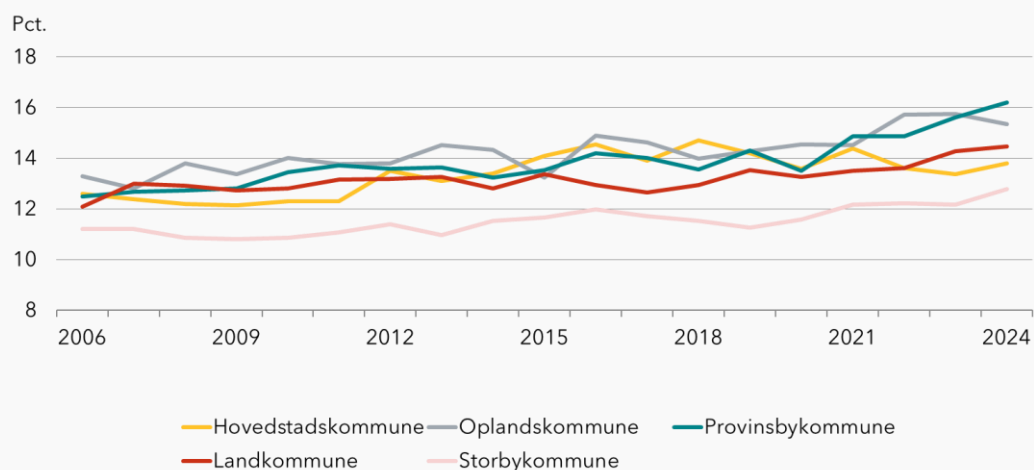
Andelen af tilbageflyttere er også lav i nogle af de større byer som Aalborg og Aarhus samt en række kommuner i Hovedstadsområdet som Ballerup, Furesø og Hørsholm. I de større byer er andelen, som er flyttet væk fra kommunen forholdsvis lav, mens det i

Hovedstadsområdet kan være et resultat af, at der er mange kommuner og et job- og boligmarked med mange muligheder. Nord for København er priserne på ejerboliger forholdsvis høj, hvilket kan få familier til at søge mod andre kommuner, selv om de kunne have en præference for deres oprindelseskommuner.

Opdeles kommunerne efter deres karakteristika som hovedstadskommune, storbykommune, provinskommune, oplandskommune eller landkommune, er væksten i tilbageflytning samlet om provins- og storbykommuner det seneste år, jf. figur 8. Niveauet for tilbageflytning er højest i provins- og oplandskommunerne, mens storbykommunerne ligger lavest som gruppe. Niveauet for tilbageflytning toppede i hovedstadskommunerne i 2018 og er nu et pct.point lavere end i 2018. Tilbageflytningen til landkommunerne er steget de seneste år, men har ikke kunne følge væksten i oplands- og provinskommunerne.

Figur 8

Tilbageflytning til oprindelseskommune opdelt efter kommunegruppe

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik.

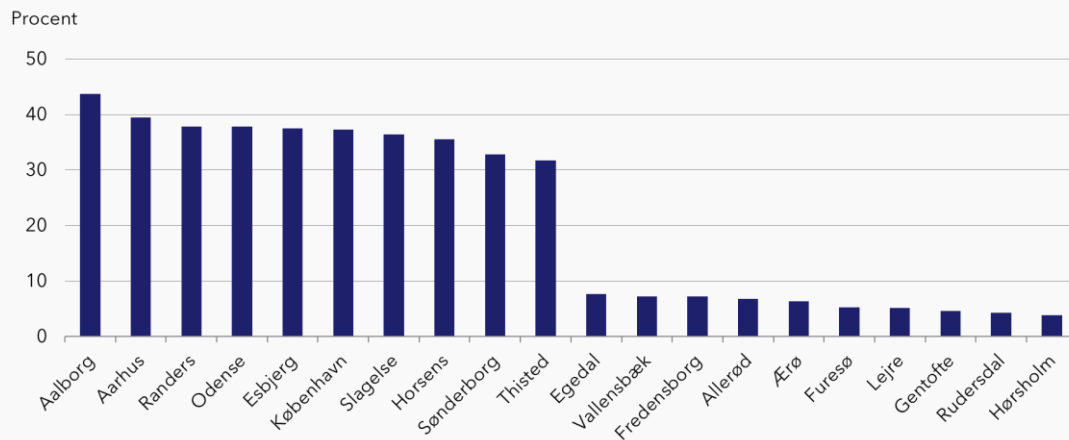
Stor forskel på hvor mange som forbliver i kommunen

Andelen af 35-årige, som er blevet boende i kommunen og højst har været borte ved et årsskifte, varierer meget mellem kommunerne, og andelen er højst for de største byer, jf. figur 9. Fælles for de fleste større byer er, at de har en række uddannelsesinstitutioner, som gør det muligt at blive boende i kommunen og samtidig gennemføre en videregående uddannelse, og eneste undtagelse herfra er Randers kommune, hvor antallet af videregående uddannelser ikke er så talrige.

Andelen af boende i kommunen er lav i en række kommuner omkring København som Hørsholm, Rudersdal, Gentofte og Lejre samt Ærø. Ø-kommuner har særlige udfordringer vedrørende både uddannelse og beskæftigelse, og det er ikke muligt at vise opgørelser for nogle af ø-kommuner som Fanø og Læsø som følge af diskretionskrav.

Figur 9

Højeste og laveste andel af 35-årige, som er blevet boende i kommunen, 2024

Note: De 35-årige boede i kommunen (nuværende kommuneinddeling) som 15-årig og har været i andre kommuner i højst et årsskifte, inden de er vendt tilbage.

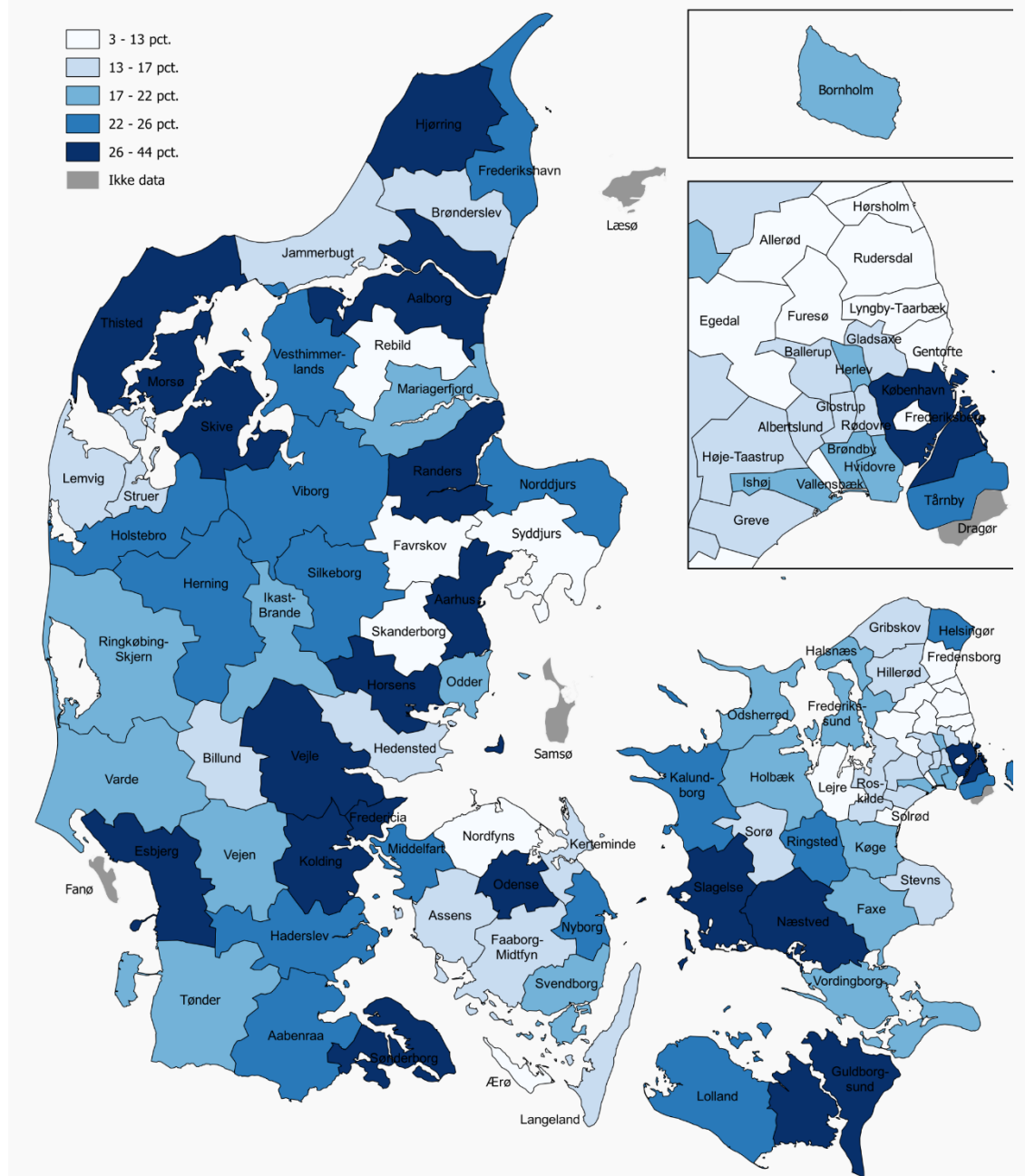
Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik.

Andelen af unge, som er blevet boende i samme kommune, er også lav i nogle nabokommuner til Aarhus og Aalborg. Det drejer sig om Skanderborg, Favrskov, Syddjurs og Rebild.

De største andele af unge, som bliver boende, er i de største byer, og en lidt mindre andel bliver boende i nogle kommuner langt fra de større byer som Thisted, Hjørring og Guldborgsund, jf. figur 10. I de nævnte kommuner er andelen med grundskole eller erhvervsfaglig uddannelse som højeste uddannelse høj i alderen 35-39 år, mens der er relativt få med en lang videregående uddannelse.

Figur 10

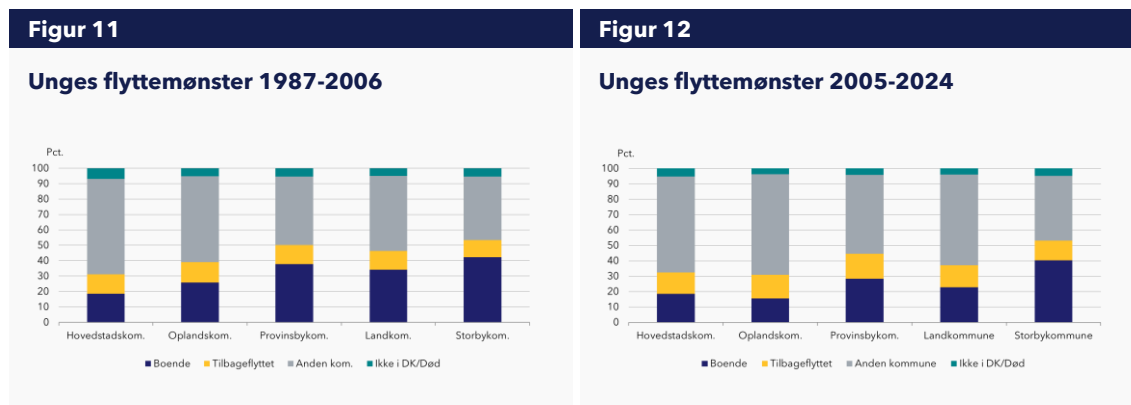
Andelen af unge, som bliver boende i oprindelseskommunen, 2024

Note: De 35-årige boede i kommunen (nuværende kommuneinddeling) som 15-årig og har været i andre kommuner i højst et årsskifte, inden de er vendt tilbage.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik.

Opdeles kommunerne efter Danmarks Statistiks kommunegrupper, er faldet i andelen af unge, som er blevet boende i kommunen, hovedsagelig sket i land-, provins- og oplandskommuner, mens der ikke er de store ændringer i hovedstads- og storbykommuner, jf. figur 11 og 12. Der har været fald i andelen af boende 40 pct. i oplandskommunerne, og de har nu et gennemsnit under hovedstadskommunerne. Der har også været et stor fald i andelen af unge, som bliver boende, i provins- og landkommunerne, som overstiger andelen der flytter tilbage.

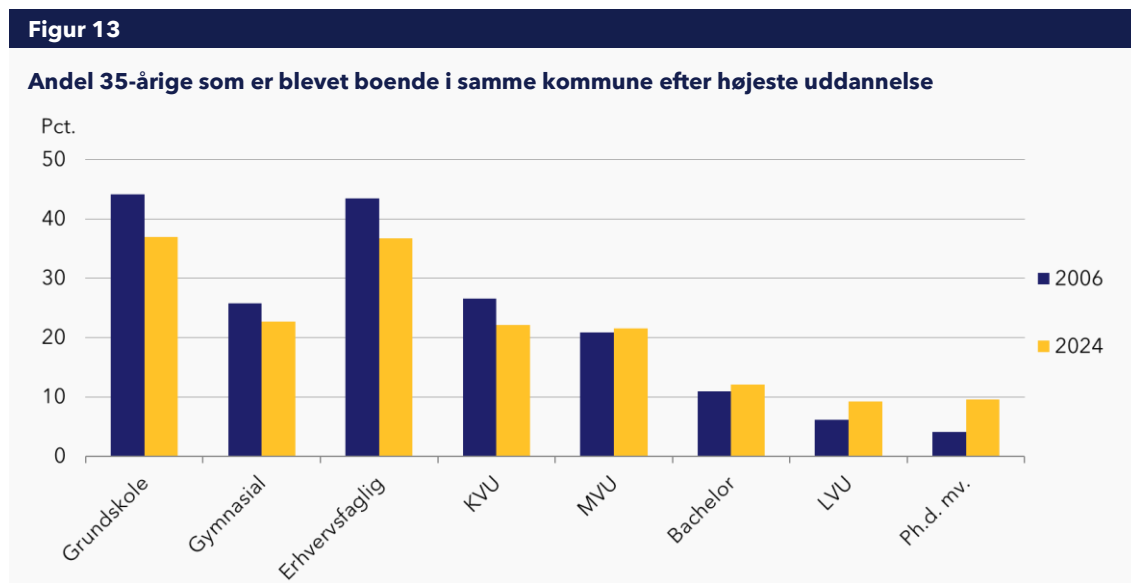

Note: Udgangspunktet for beregningerne er de unges bopæl, da de er 15 år ved årsskiftet.
Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik.

Storbykommunerne skiller sig noget ud i denne analyse, fordi så mange unge bliver boende i deres oprindelseskommuner uden at flytte til andre kommuner. Det er netop kommuner med universiteter og andre uddannelsesinstitutioner, hvor de unge bliver boende.

Uddannelse betyder meget for flyttefrekvens

Andelen af 35-årige, som er blevet boende i samme kommune er meget afhængig af uddannelsesniveaet for de 35-årige, og andelen er høj for unge med grundskole eller erhvervsfaglig uddannelse som højeste uddannelse, jf. figur 10. Til gengæld er der kun få med en lang videregående uddannelse eller en forskeruddannelse, som bliver boende i oprindelseskommunen - især i yderområderne. Forskellene mellem uddannelsesstyperne ser meget markant ud, og unge med gymnasiale uddannelser ligner tilsyneladende unge med en kort eller mellem-lang videregående uddannelse.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik.

Det giver god mening, at unge med grundskole eller erhvervsfaglig uddannelse som højeste uddannelse i højere grad forbliver i oprindelseskommunen, da de ikke eller kun sjældent har behov for at flytte til andre kommuner for at gennemføre uddannelsen. Nogle

erhvervsfaglige uddannelser kræver dog, at de unge flytter til uddannelsesinstitutioner i andre landsdele for at finde praktik eller bo tæt på uddannelsesinstitutionerne.

Unge flytter til andre kommuner for at gennemføre en uddannelse eller tiltræde et job, og det hænder, at de flytter sammen med unge med oprindelse i andre kommuner. Det betyder, at den familie kan have to oprindelseskommuner, hvilket mindsker sandsynligheden for at de flytter til den enes oprindelseskommune. Endvidere kan det for nogle være en udfordring at finde beskæftigelse til dem begge i oprindelseskommunen for den ene.

Andelen, som bliver boende i oprindelseskommunen, er faldet for unge med grundskole eller erhvervsfaglig uddannelse fra 2006 til 2024. Derimod er der flere med en lang videregående uddannelse, som er blevet boende i oprindelseskommunen. Det skyldes også, at antallet af borgere med en lang videregående uddannelse er steget i næsten alle kommuner og ikke kun i de større kommuner med universiteter.